

ПРЕДЛОГ

На основу члана 73. тачка 1) Закона о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 - др. закон),

Влада доноси

УРЕДБУ О УТВРЂИВАЊУ ПРОГРАМА ФИНАНСИРАЊА АКТИВНОСТИ И МЕРА УНАПРЕЂЕЊА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ У 2025. ГОДИНИ

Члан 1.

Овом уредбом утврђује се Програм финансирања активности и мера унапређења енергетске ефикасности у 2025. години, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 2.

Активности и мере унапређења енергетске ефикасности које ће се финансирати у 2025. години, као и износ средстава за обављање тих активности и мера утврђени су програмом из члана 1. ове уредбе.

Члан 3.

Ова уредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 број
У Београду, _____. године

ВЛАДА

ПРЕДСЕДНИК

Милош Вучевић, с.р.

ПРОГРАМ ФИНАНСИРАЊА АКТИВНОСТИ И МЕРА УНАПРЕЂЕЊА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ У 2025. ГОДИНИ

I УВОД

Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2040. године са пројекцијама до 2050. године („Службени гласник РС”, број 94/24), енергетска ефикасност и веће коришћење обновљивих извора енергије сврстани су међу приоритете.

Унапређење енергетске ефикасности, како у секторима производње, тако и у секторима потрошње енергије препознато је као један од кључних елемената енергетске политике Републике Србије, с обзиром да доприноси сигурности снабдевања енергијом, смањењу потрошње енергије у приватном и комерцијалном сектору, повећању конкурентности индустрије и повећању стандарда грађана, односно доприноси смањењу увозне зависности и смањењу негативних ефеката сектора енергетике на животну средину, а нарочито емисије гасова који стварају ефекат стаклене баште. С обзиром на тенденцију ка декарбонизацији енергетска ефикасност у наредном периоду имаће још значајнију улогу што ће бити рефлектовано сетом стратешких документа чија је израда у току.

Законодавно-правни оквир за уређивање енергетске ефикасности и рационалне употребе енергије у Републици Србији успостављен је усвајањем Закона о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС”, број 40/21), у даљем тексту: Закон), Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и њиховим подзаконским прописима.

На основу обавеза Републике Србије које проистичу из Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, који је потврђен Законом о ратификацији Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација („Службени гласник РС”, број 62/06), Одлуке Министарског савета Енергетске заједнице број D/2015/08/MC-EnC од 14. августа 2015. године о примени Директиве 2012/27/EУ Европског парламента и Савета о енергетској ефикасности, као и Закона о ефикасном коришћењу енергије („Службени гласник РС, број 25/13 и 40/21-др. закон), усвојен је Четврти акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије за период до 31. децембра 2021. године („Службени гласник РС”, број 86/21 - у даљем тексту: 4. АПЕЕ). Наведеним акционим планом предвиђен је низ мера за унапређење енергетске ефикасности у секторима домаћинства, јавног и комерцијалног сектора, индустрије, транспорта и сектора производње енергије. У оквиру 4. АПЕЕ утврђен је индикативни циљ Републике Србије до краја 2021. године према коме потрошња примарне енергије не треба да пређе 17,981 Мтое примарне енергије, а потрошња финалне енергије 13,103 Мтое финалне енергије за енергетске сврхе. Циљеви у области

енергетске ефикасности за наредни период (за 2030. и 2050. годину) утврђени су Интегрисаним националним енергетским и климатским планом („Службени гласник РС”, број 70/24) који је Влада донела у складу са Законом о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14, 95/18-др.закон, 40/21, 35/23 – др. закон, 62/23 и 94/24). Циљеви у Европској унији предвиђају повећање енергетске ефикасности за 32,5% до 2030. године, па се очекује да циљеви у наредном периоду за Републику Србију буду такође веома амбициозни.

За достизање свих будућих циљева кључну улогу имаће Управа за финансирање и подстицање енергетске ефикасности (у даљем тексту: Управа). Успостављање одрживог начина финансирања пројеката енергетске ефикасности као приоритетне активности препознато је у оквиру Уредбе о утврђивању Програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године за период од 2017. до 2023. године („Службени гласник РС”, број 104/17 - у даљем тексту ПОС) - као и потреба да се за финансирање енергетске ефикасности обезбеде већа средства. ПОС је предвидео да се финансирање посебно усмери на јавни сектор. Успостављање одрживог механизма финансирања предвиђено је и Програмом економских реформи за период од 2024. године до 2026. године.

Законом је основана Управа за финансирање и подстицање енергетске ефикасности, за обављање извршних и стручних послова који се односе на финансирање послова ефикасног коришћења енергије у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона и примену мера енергетске ефикасности, а односе се на реализацију активности, и то нарочито на:

- 1) примену мера у циљу ефикасног коришћења енергије у секторима производње, преноса, дистрибуције и потрошње енергије;
- 2) подстицање развоја система енергетског менаџмента;
- 3) промовисање и спровођење енергетских прегледа објеката/зграда, производних процеса и услуга;
- 4) подстицање коришћења микро-когенерацијских јединица, уколико по основу истих микро-когенерацијских јединица нису остварени други подстицаји у складу са Законом;
- 5) подстицање развоја енергетских услуга на тржишту Републике Србије;
- 6) подстицање производње електричне и топлотне енергије из обновљивих извора за сопствене потребе;
- 7) подизање свести о значају и ефектима спровођења мера енергетске ефикасности;
- 8) остале активности које за циљ имају ефикасније коришћење енергије.

Коришћење средстава којима располаже Управа врши се у складу са овим Програмом (у даљем тексту: Програм).

Програмом се уређују циљеви програма, мере унапређења енергетске ефикасности које се финансирају, начин финансирања и носиоци Програма.

II ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Основни циљ Програма је финансијска подршка мерама и механизмима унапређења енергетске ефикасности предвиђеним Законом и стратешким документима из области енергетике.

Програмом треба да буду постигнути следећи циљеви:

1) остваривање уштеде енергије и њено рационално коришћење применом проверених савремених технологија и производа чије је коришћење економски оправдано;

2) коришћење обновљивих извора енергије за сопствене потребе;

3) већа упосленост привредних субјеката;

4) заштита животне средине кроз смањење емисије гасова који стварају ефекат стаклене баште (ГХГ гасови);

5) развијање јавне свести о значају енергетске ефикасности и рационалне употребе енергије.

III НОСИОЦИ ПРОГРАМА

Носиоци Програма су:

1) Република Србија;

2) јединице локалне самоуправе и градске општине (у даљем тексту: ЈЛС), привредна друштва односно јавна предузећа и друга правна лица чији је оснивач ЈЛС, аутономне покрајине, односно Република Србија.

IV ФИНАНСИРАЊЕ МЕРА УНАПРЕЂЕЊА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ СРЕДСТВИМА УПРАВЕ

Мере унапређења енергетске ефикасности које се финансирају или суфинансирају у складу са Програмом су следеће:

1) унапређење термичког омотача зграде, односно свих елемената зграде који раздвајају унутрашњи грејани простор од спољашњег простора и негрејаног простора зграде путем:

1.1 замене спољних прозора и врата и других транспарентних елемената термичког омотача. Ова мера обухвата и додатну опрему за прозоре/врата, као што су спољне окапнице (солабанци), унутрашње подпрозорске даске, ролетне и други спољни застори за засенчење унутрашњих простора, као и пратеће грађевинске радове на демонтажи и правилној монтажи прозора/врата, као што је демонтажа старих прозора/врата и одвоз на депонију, правилна монтажа прозора/врата, обрада унутрашњих шпалетни око замењених прозора/врата, малтерисањем или гипс-картонским плочама, глетовање и бојење само шпалетни са завршном обрадом ивица или бојење унутрашњих зидова и плафона просторија у којима су замењени прозори/врата;

1.2 постављања термичке изолације зидова, крова, таваница изнад отворених пролаза, зидова, подова на тлу и осталих делова термичког омотача према негрејаном простору. Ова мера обухвата и завршну обраду зидова и осталих фасадних елемената после постављања термичке изолације. Уколико се термичка изолација према негрејаном таванском простору поставља на међуспратну конструкцију (таваницу), ова мера може обухватити и постављање плафона од гипс-картонских плоча испод међуспратне конструкције последњег спрата (таванице) на којој се поставља термичка изолација. Сви пратећи лимарски радови, као што су радови на демонтажи лимарских окапница, олука и других фасадних елемената и њихова израда и монтажа, такође могу бити обухваћени овом мером;

1.3 постављања термичке изолације испод кровног покривача. Уколико се термичка изолација поставља испод кровног покривача, у случају да је оштећен постојећи кровни покривач и хидроизолациони кровни систем, ова мера може

обухватити, грађевинске радове на замени хидроизолације и других слојева кровног покривача, као и лимарске радове, али не и радове на замени конструктивних елемената крова.

2) унапређења термотехничких система у зграде путем замене грејног система или дела система ефикаснијим системом путем:

2.1 замене постојећег котла ефикаснијим котлом (грејач простора или комбиновани грејач), који предвиђа промену енергента уколико је постојећи енергент еколошки неприхватљив, са мањим утицајем на животну средину у односу на постојеће стање. Постојећи котлови (стари) не могу остати као резерва.

2.2 прикључења постојеће котларнице са еколошки неприхватљивим енергентом за њен рад на систем даљинског грејања из енергетски еквивалентног или прихватљивијег горива;

2.3 аутоматизације рада котловских јединица и модернизација предајне станице у котларници. Код постојећих котловских јединица, дозвољено је занављање и модернизација опреме аутоматике под условом да котловске јединице као гориво користе еколошки прихватљива горива;

2.4 замене постојеће или уградња нове грејне инсталације, грејних тела и пратећег прибора;

2.5 уградње електронски регулисаних циркулационих пумпи;

2.6 уградње термостатских вентила на свим грејним телима грађевинског објекта који је предмет појединачне пријаве по Јавном позиву;

2.7 уградње уређаја за мерење предате количине топлоте на нивоу котларнице или подстанице којим се врши напајање појединачних потрошача;

2.8 уградње топлотних пумпи (грејач простора или комбиновани грејач);

2.9 уградње опреме за даљинско управљање и аутоматску контролу система регулације термотехничких система,

2.10 замене постојећих и уградњом нових ефикасних система за климатизацију (грејање и хлађење) са заменом постојећих или уградња нових система за вентилацију са рекуперацијом топлоте;

2.11 замене постојећих или уградња нових система за централну припрему потрошне топле воде из енергетски ефикаснијих горива, соларних система, система топлотних пумпи (Ова мера се комбинује са мерама 2.1, 2.2 и 2.8);

3) модернизације система унутрашњег осветљења у објектима путем:

3.1 замене извора светлости, односно светилки (обухвата и бојење унутрашњих зидова и плафона просторија у којима су замењени извори светлости, односно светиљке);

3.2 инсталирања савремене опреме за контролу и управљање системом унутрашњег осветљења (даљинска контрола, регулатори осветљења и др.);

4) уградње соларних колектора у инсталацију за централну припрему потрошне топле воде;

5) модернизације система јавног осветљења у ЈЛС путем:

5.1 замене извора светлости, светиљкама у ЛЕД технологији;

5.2 уградње савремене опреме за контролу и управљање системом осветљења (даљинска контрола, регулатори интензитета осветљења и др.);

6) рехабилитације даљинског система за производњу и дистрибуцију топлотне енергије из локалне котларнице или система даљинског грејања у циљу унапређења енергетске ефикасности тих система;

7) изградња соларне електране (соларних панела са носачима и пратеће електроенергетске инсталације) за производњу електричне енергије за сопствене потребе и предају електроенергетском систему (обухвата и уградњу двосмерног мерног

уређаја за обрачунско мерење предате и примљене електричне енергије и израде неопходне техничке документације(пројекти, услови и сагласности оператора дистрибутивног система, атести, упутства за погон и одржавање, технички преглед и прибављање употребне дозволе (што је обавеза инвеститора, односно ЈЛС) који су, у складу са законом, неопходни приликом прикључења на дистрибутивни систем електричне енергије);

8) друге мере у складу са јавним позивом за доделу средстава подстицаја.

Мере из става 1. ове главе се могу финансирати и донацијама уколико исте буду обезбеђене.

V НАЧИН ФИНАНСИРАЊА

За реализацију Програма и преузетих обавеза на основу Уредбе о утврђивању Програма финансирања активности и мера унапређења енергетске ефикасности у 2024. години („Службени гласник РС”, број 52/24, 83/24 и 97/24) користе се средства Управе која су обезбеђена на основу Закона о буџету Републике Србије за 2025. годину („Службени гласник РС”, број 94/24), у износу од 675.349.000,00 динара, на Разделу 28 - Министарство рударства и енергетике, Глава 28.2 – Управа за финансирање и подстицање енергетске ефикасности, Програм 0502 – Енергетска ефикасност, Функција 430 – Гориво и енергија, Програмска активност 0002 – Мере за унапређење енергетске ефикасности, на апропријацији економској класификацији 463 - Трансфери осталим нивоима власти. Средства за финансирање пројеката унапређења енергетске ефикасности могу се определити као бесповратна средства.

У складу са ставом 1. ове главе, средства ће у овој години бити определена за финансирање пројеката унапређења енергетске ефикасности јавних објеката у ЈЛС.

Финансирање пројеката врши се у складу са прописом којим се уређују ближи услови за расподелу и коришћење средстава, начин расподеле тих средстава, као и начин праћења наменског коришћења средстава и уговорених права и обавеза.